

HPV OCH VACCINATION MOT HPV

Det går att skydda sig mot cancer i livmoderhalsen. Det finns ett vaccin som skyddar mot de virus som oftast orsakar sjukdomen, HPV-virus.

När celler i kroppen ser annorlunda ut än de ska kallas det cellförändringar. Cellförändringar kan utvecklas till cancer, om de inte upptäcks och behandlas.

Cellförändringar i slidan och livmoderhalsen beror nästan alltid på ett virus som heter HPV. Slidan och livmoderhalsen är delar av kvinnors könsorgan.

HPV är många olika virus

HPV är egentligen en grupp med många olika virus. De flesta är ofarliga och ger inte cellförändringar. Det är vanligt att ha HPV-virus, och oftast märker man det inte själv. Det vanligaste sättet som HPV-virus sprids är genom sex. Både tjejer och killar kan få HPV.

Det går att skydda sig mot HPV med ett vaccin

Det finns ett vaccin mot de typer av HPV-virus som kan ge cellförändringar. Alla barn i Sverige erbjuds vaccination i skolan i årskurs 5 eller 6, både tjejer och killar. Skolsköterskan ger vaccinet med en spruta i armen. Det kan göra lite ont på armen efteråt. Men vaccinet är inte farligt. Vaccinationen är gratis.

Det är viktigt att så många som möjligt blir vaccinerade för att HPV inte ska spridas.

Är du tjej och född 1994–1999?

Just i år är det gratis att vaccinera dig mot HPV. På [Cancerfonden.se/catchup](https://www.cancerfonden.se/catchup) och på [1177.se](https://www.1177.se) kan du se var du kan vaccinera dig.

Du skyddar dig själv och kan vara med och göra så att sjukdomen livmoderhalscancer försvinner. Om tillräckligt många vaccinerar sig, kan sjukdomen försvinna nästan helt.

Det är bra att vaccinera dig även om du har gjort det tidigare. Vaccinet har blivit bättre, och ger ett bättre skydd än tidigare. Gå och vaccinera dig i år!

ORDLISTA

HPV

Står för humant papillomvirus.

Ofarliga

Inte farliga.

Skolsköterska

Sjuksköterska i skolan.

VAD HANDLADE TEXTEN OM?

Vad handlade texten om? Sätt X vid rätt alternativ.

1. Vad är HPV?

- Många olika virus
- En ovanlig sjukdom
- Ett vaccin

2. Vilka kan få HPV?

- Bara tjejer
- Bara killar
- Både tjejer och killar

2. Vilka barn erbjuds vaccination mot HPV?

- Alla barn i årskurs 5 eller 6
- Alla tjejer i årskurs 5 eller 6
- Alla killar i årskurs 5 eller 6

4. Vad kostar det att vaccinera sig mot HPV?

- 200 kr
- Ingenting, det är gratis
- Det kostar olika i olika regioner

LIVMODERHALSCANCER KAN UTROTAS I SVERIGE

Cellprovtagning har gjorts i Sverige sedan 1950-talet. Barn har fått vaccin mot HPV sedan 2010. Det här har gjort att bara hälften så många får livmoderhalscancer nu jämfört med för 60 år sedan. Nu säger forskarna att det är möjligt att sjukdomen försvinner nästan helt.

– Arbetet med att upptäcka HPV och cellförändringar tidigt har varit väldigt effektivt. Vaccinationen mot HPV har också stor betydelse. Inom några år tror vi att livmoderhalscancer kan vara nästan helt utrotad i Sverige, säger forskaren Jimmy Cederström.

Viktigt att både killar och tjejer vaccinerar sig

En sak är extra viktig, säger Jimmy Cederström, och det är att så många som möjligt vaccinerar sig mot HPV.

– Det är viktigt att både killar och tjejer vaccinerar sig, för att viruset ska kunna utrotas.

ALIA JONES
alia.jones@nyhetstidningen.se

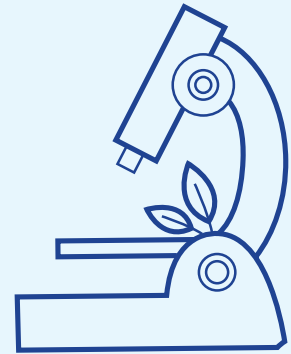
ORDLISTA

Utrota

Att göra så att något försvinner helt. Ta bort.

Livmoderhalscancer

Cancer i livmoderhalsen.

ANVÄND ORDEN

Läs tidningsartikeln om livmoderhalscancer och skriv sedan svar på frågorna:

1. Varför får färre personer i Sverige sjukdomen livmoderhalscancer nu än tidigare?

---

2. När tror forskaren i artikeln att sjukdomen kan vara nästan helt utrotad i Sverige?

---

3. Vad är extra viktigt för att sjukdomen livmoderhalscancer ska försvinna nästan helt, enligt forskaren i artikeln?

SKRIV EN TEXT

Läs tidningsartikeln och skriv sedan på eget papper.

Skriv en text om tidningsartikeln "Livmoderhalscancer kan utrotas i Sverige". Du kan till exempel skriva om du lärde dig något nytt eller om du tyckte att något var särskilt intressant.

CELLPROV FÖR LIVMODERHALSCANCER

Cellprov är en undersökning som alla kvinnor från 23 år blir kallade till regelbundet. Undersökningen är ett sätt att minska risken för cancer i livmoderhalsen.

Cellprov är ett exempel på screening, alltså en undersökning som många personer får göra för att hitta tecken på en sjukdom tidigt. Undersökningen kan hitta ett virus som heter HPV och så kallade cellförändringar i livmoderhalsen. HPV och cellförändringar är vanligt och oftast ofarligt, men ibland kan de utvecklas till cancer. Läkare kan ta bort cellförändringar om det behövs.

Sjukdomen livmoderhalscancer har minskat mycket i Sverige, tack vare att många personer tar cellprov.

Alla kvinnor över 23 år blir inbjudna att ta cellprov vart femte eller sjunde år. Du får en kallelse med posten. Det är frivilligt att göra undersökningen, och det är alltid gratis.

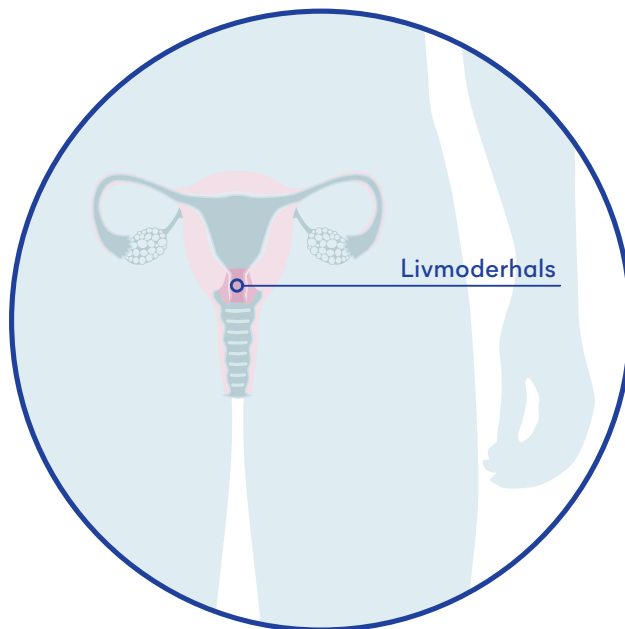

Så här går undersökningen till

Det står i kallelsen vilken mottagning du ska gå till, vilken dag och vilken tid. Kontakta mottagningen om du behöver boka en annan tid.

Det är en barnmorska som gör undersökningen. Barnmorskan brukar börja med att ställa några frågor och berätta om undersökningen. Sedan tar barnmorskan ett prov från livmoderhalsen inne i slidan. Hela undersökningen tar bara några minuter.

Efter undersökningen får du vänta på svaret i några veckor. Om resultatet visar att du har HPV blir du kallad till en mottagning för att göra ett nytt prov. Det nya provet visar om du har cellförändringar. Alla cellförändringar utvecklas inte till cancer. Ibland kan de försvinna av sig själv, ibland behöver de tas bort.

→ På cancerfonden.se/sfi/cellprov kan du se en film om cellprov.

Du kan få göra ett prov hemma

Det är inte säkert att du blir kallad till en mottagning för att ta cellprov.

Du kan också få göra ett HPV-test själv hemma. Det beror på var du bor, det är olika i olika regioner.

HPV-test är också ett exempel på screening. Undersökningen kan hitta HPV-virus, som är den vanligaste anledningen till cellförändringar.

Du får HPV-testet med posten. Det finns text och bilder som förklarar hur du ska göra. Du ska skicka in testet när du är klar. Sedan får du vänta på svar i några veckor. Om resultatet visar att du har HPV-virus blir du kallad till cellprov på en mottagning.

VAD HANDLADE TEXTEN OM?

Vad handlade texten om? Sätt X vid rätt alternativ.

1. Både cellprov och HPV-test är exempel på screening.
 JA   NEJ
2. HPV är ett vanligt virus.
 JA   NEJ
3. Det är frivilligt att ta cellprov.
 JA   NEJ
4. HPV-test görs alltid på en mottagning.
 JA   NEJ
5. Du får svar direkt efter HPV-test eller cellprov.
 JA   NEJ
6. Ibland kan cellförändringar försvinna av sig själv.
 JA   NEJ

DISKUTERA

Diskutera i klassen.

- Känner du till andra undersökningar som görs för att upptäcka tecken på sjukdom (screening)?
- Vad tycker du om screening?
- Finns det screening i ditt födelseland?

ANVÄND ORDEN

Fyll i orden som saknas i texten. Använd orden som står överst.

Ord att använda:

mottagning hemma ta bort cellförändringar gratis
minskat Cellprov många tidiga

Screening är undersökningar som _____ personer får göra för att hitta _____ tecken på en sjukdom. Om så kallade _____ hittas tidigt kan läkare _____ dem innan de utvecklas till cancer. _____ är ett sätt att minska risken för livmoderhalscancer. Tack vare att många personer tar cellprov har sjukdomen _____.

I en del regioner blir man kallad till en _____ för att ta cellprov. I en del regioner får man göra ett HPV-test _____.

Cellprov och HPV-test är alltid _____.